

«Μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν»፡ Ἡ λεπτή ἔννοια μίας προσευχῆς γιὰ τὴ θεία παρουσία

/ [Γνώμες](#)

Ἡ φράση «καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν» ἀπὸ τὴν Κυριακὴ Προσευχὴ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πιο βαθιὰ καὶ μυστηριώδη αἰτήματα τοῦ «Πάτερ ἡμῶν». Με μίᾳ πρώτη ἀνάγνωση μοιάζει νὰ ζητᾷ ἀπὸ τὸν Θεό νὰ μὴ μᾶς ὁδηγήσῃ σὲ μίᾳ κατάστασι δοκιμασίας. Ὅμως ἡ σκέψῃ αὐτὴ γεννᾷ ἓνα δύσκολο ἐρώτημα፡ Ἀν ὁ Θεός εἶναι ἀγαθός καὶ δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν πτῶσι τοῦ ἀνθρώπου, γιὰτί νὰ Του ζητοῦμε νὰ μὴ μᾶς ὁδηγήσῃ σὲ κάτι ποὺ ὁ ἴδιος δὲν θὰ ἠθέλε νὰ συμβεῖ;

- Τοῦ Πέτρου Δ. Δαμιανοῦ (Δρ. Φιλοσοφίας – Διδακτικὸ Προσωπικὸ ΕΜΠ)

Η απάντηση ίσως βρίσκεται στην ίδια τη λέξη «είσενέγκης». Το ρήμα προέρχεται από το «είσφέρω», που σημαίνει «φέρω μέσα», «εισάγω», «οδηγώ σε μια κατάσταση». Η φράση λοιπόν δεν χρειάζεται να κατανοηθεί ως «Θεέ, μην τοποθετήσεις μπροστά μου έναν πειρασμό που Εσύ δημιουργείς», αλλά ως:

«Μην αφήσεις εμένα να εισέλθω στον χώρο του πειρασμού».

Δεν είναι απαραίτητα το εξωτερικό γεγονός το οποίο ζητάμε να εξαφανιστεί, αλλά η εσωτερική είσοδος του ανθρώπου σε αυτό.

Αν δεχθούμε ότι ο Θεός δεν στέλνει πειρασμούς, αλλά ότι ο κόσμος, μέσα από την ανθρώπινη ελευθερία, έχει γίνει ένας χώρος όπου υπάρχουν συγκρούσεις, επιθυμίες, αδικίες και δοκιμασίες, τότε η προσευχή αποκτά ένα βαθύτερο νόημα. Ο άνθρωπος ζητά από τον Θεό όχι έναν κόσμο χωρίς προκλήσεις, αλλά μια καρδιά που δεν θα αιχμαλωτιστεί από αυτές.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας κινούνται σε αυτή την κατεύθυνση. Διακρίνουν τον πειρασμό από την πτώση. Το εξωτερικό ερέθισμα ή ο λογισμός που εμφανίζεται δεν αποτελεί ακόμη αμαρτία. Η κρίσιμη στιγμή είναι η συγκατάθεση του ανθρώπου, όταν ο νους αγκαλιάζει αυτό που εμφανίστηκε και το μετατρέπει σε επιθυμία και επιλογή.

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος επισημαίνει ότι ο Χριστός δεν μας διδάσκει να θεωρούμε τον Θεό αιτία των πειρασμών, αλλά να ζητούμε τη βοήθειά Του ώστε να μη νικηθούμε από αυτούς. Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής δίνει ιδιαίτερη έμφαση στους λογισμούς: ο άνθρωπος δεν ελέγχει πάντοτε το πρώτο πέρασμα μιας σκέψης, αλλά μπορεί, με τη βοήθεια της χάρης, να ελέγξει τη συγκατάθεσή του σε αυτήν.

Με αυτή την έννοια, η θεία παρέμβαση δεν χρειάζεται να σημαίνει ανατροπή της φυσικής τάξης. Δεν είναι απαραίτητο να αλλάξει ο Θεός τη ροή των γεγονότων ή τους νόμους της δημιουργίας Του. Μπορεί να ενεργεί μέσα στην ανθρώπινη ύπαρξη, φωτίζοντας τον νου, ενισχύοντας τη θέληση και αλλάζοντας τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος βλέπει την πραγματικότητα.

Η ουσία ίσως βρίσκεται στην αλλαγή του βλέμματος.

Ένας άνθρωπος μπορεί να δει ένα πρόσωπο μόνο μέσα από την εξωτερική του εικόνα και να παρασυρθεί από μια επιθυμία που αγνοεί την αξία και την προσωπικότητα του άλλου. Ένας άλλος άνθρωπος μπορεί να δει την ίδια εικόνα και να θυμηθεί ότι απέναντί του υπάρχει ένας ολόκληρος άνθρωπος, με ψυχή,

αγωνίες, χαρές και πληγές. Το εξωτερικό γεγονός είναι το ίδιο, αλλά η εσωτερική αντίδραση είναι διαφορετική.

Ο πειρασμός δεν νικήθηκε επειδή εξαφανίστηκε η αφορμή, αλλά επειδή το βλέμμα θεραπεύτηκε.

Το ίδιο συμβαίνει και με τον πλούτο. Κάποιος μπορεί να δει τον πλούτο μόνο ως δύναμη, ασφάλεια και απόλαυση. Κάποιος άλλος μπορεί να δει πίσω από αυτόν τις ευθύνες, τους κινδύνους, τις θυσίες που ενδεχομένως απαιτήθηκαν, αλλά και την υποχρέωση της σωστής χρήσης του. Δεν σημαίνει ότι ο πλούτος είναι κακός από μόνος του· σημαίνει ότι ο άνθρωπος δεν αφήνει την επιθυμία να τον τυφλώσει.

Ακόμη και ο θυμός λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο. Η πρώτη αντίδραση μπροστά σε μια αδικία ή προσβολή μπορεί να εμφανιστεί αυθόρμητα. Ο άνθρωπος όμως δεν είναι καταδικασμένος να ακολουθήσει αυτή την πρώτη κίνηση. Μπορεί να σταματήσει, να δει βαθύτερα, να επιλέξει μια απάντηση που δεν θα τον υποδουλώσει στο πάθος.

Έτσι, η προσευχή «μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν» δεν είναι αίτημα να αφαιρεθεί η ελευθερία μας, αλλά ακριβώς έκφραση της ελευθερίας μας. Ο άνθρωπος που ζητά βοήθεια από τον Θεό δεν λέει: «Κάνε με ανίκανο να επιλέγω». Λέει: «Βοήθησέ με να μπορώ να επιλέγω καθαρότερα».

Η προσευχή αυτή είναι ταυτόχρονα ομολογία πίστης και ομολογία ταπεινότητας. Ο άνθρωπος αναγνωρίζει ότι ο Θεός υπάρχει, ότι ενδιαφέρεται για τη ζωή του και ότι μπορεί να ενεργήσει ακόμη και στις πιο λεπτές περιοχές της ύπαρξής του — στη σκέψη, στην προσοχή, στην κρίση, στην επιθυμία.

Ίσως λοιπόν το βαθύτερο νόημα του «εἰσενέγκῃς» είναι αυτό:

Δεν ζητώ από τον Θεό να μου αφαιρέσει τον κόσμο στον οποίο ζω. Ζητώ να μη χάσω τον εαυτό μου μέσα σε αυτόν.

Να μπορώ να βλέπω χωρίς να τυφλώνομαι, να επιθυμώ χωρίς να υποδουλώνομαι, να επιλέγω χωρίς να χάνω την ελευθερία μου.

Και ίσως αυτή να είναι μια από τις πιο λεπτές μορφές της θείας πρόνοιας: όχι ένας Θεός που αλλάζει πάντοτε τις συνθήκες γύρω μας, αλλά ένας Θεός που μπορεί να μεταμορφώσει τον άνθρωπο ώστε να στέκεται διαφορετικά μέσα σε αυτές.

Πηγή: pemptousia.gr